

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

I henhold til adresseliste

Deres ref

Vår ref

Dato

14/3684

3. september 2014

Høring av forslag om opphevelse av forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringen

1. Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet sender på høring forslag om å oppheve *forskrift 1. juli 2013 nr. 809 om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i tillatelser til matfisk av laks, ørret og regnbueørret*. Forskriften gjelder vilkår for eierskap i oppdrettsnæringen. Forslaget innebærer at reglene for eierskap i oppdrettsnæringen i hovedsak vil følge det som er vanlig i andre næringer. Vi inviterer høringsinstansene særskilt om å kommentere regionale konsekvenser av høringsforslaget.

Høringsfristen er seks uker, og vi ber om at innspill til forskriftsutkastet er mottatt av departementet innen **15. oktober 2014**. Innspill kan sendes elektronisk til Nærings- og fiskeridepartementets e-postadresse postmottak@nfd.dep.no, eller på papir til postboks 8090 Dep, 0032 Oslo.

Vi ber om at høringsinstansene vurderer om forslaget bør forelegges underliggende etater.

2. Bakgrunn

1. juli 2013 fastsatte Fiskeri- og kystdepartementet *forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i tillatelser til matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann*. Forskriften avløste den tidligere *forskrift 22. desember 2004 nr. 1800 om kontroll med eiermessige endringer i selskap mv. som innehar tillatelse til oppdrett av matfisk av laks og ørret i sjø* (eierkontrollforskriften) som medførte at det ikke var tillatt å kontrollere mer enn 25 % av den totale produksjonskapasiteten i Norge, og ikke mer enn 50 % av produksjonskapasiteten i en av Fiskeridirektoratets regioner. Erverv som medførte kontroll med 15 % eller mer av produksjonskapasiteten i Norge måtte ha statens samtykke.

Forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i tillatelser til matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann har til hensikt å ”fremme verdiskaping på kysten og hensynet til en rimelig fordeling av fordelene av å bruke fellesskapets arealer i norske kystkommuner, gjennom fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten til tillatelser til matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjø”, jf. § 1 i forskriften. I tillegg til at det øvre taket for kontroll med produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringen ble økt fra 25 % til 40 % eller mer, setter forskriften spesifikke krav til bearbeidingsgrad, FoU og tilbud av lærling- og traineeplasser, samt spredning av aktivitet i hver region et foretak har virksomhet. Kravene inntreffer for selskap som etter søknad til staten erverver kontroll med 15 % eller mer av den totale produksjonskapasiteten i Norge, og kravene blir gradvis strengere jo større andel et foretak eier.

Det gjelder også en regional begrensning, som er et forbud mot å eie mer enn 50 % av den samlede produksjonskapasiteten i én av Fiskeridirektoratets regioner.

Vi viser til forskriftens bestemmelser og høringsbrev datert 8. mai 2013 for nærmere utdypning (begge er tilgjengelige på departementets [nettsider](#)).

3. Departementets vurdering

Per i dag er det kun ett selskap som overstiger grensen på 15 % og som omfattes av forskriften. På sikt er det imidlertid flere selskap som kan tenkes å komme i søknadspliktig situasjon. Forskriften vil dermed kunne pålegge flere foretak byrder. Selv om forskriften i praksis begrenser fordelingen av produksjonskapasiteten i Norge ved at det stilles vilkår om søknad ved erverv som fører til kontroll med 15 % av produksjonskapasiteten eller mer, og det stilles krav til foretakets aktivitet, setter forskriften likevel ikke en øvre grense for hvor stor andel av produksjonskapasiteten foretak kan kontrollere.

Departementet kan ikke se særtrekk ved havbruksnæringen som gjør det nødvendig å opprettholde egne reguleringer av den karakter det her er tale om. Det gjeldende regelverket griper inn i organiseringen av næringen, og kan gjøre det vanskelig å oppnå en mest mulig effektiv struktur. Når forskriften oppheves vil erverv av produksjonskapasitet og forretningsmetoder for øvrig fortsatt reguleres av alminnelig konkurranserett og annet generelt lovverk.

Norge er verdens største leverandør av atlantisk laks, som eksporteres til nærmere 100 land. Lakseoppdrettsnæringen er avhengig av å tilpasse seg de til enhver tid rådende forhold i det globale markedet. Slik departementet ser det, vil behovet for å sikre verdiskaping i kystdistriktene i Norge kunne skje ved rammebetingelser som legger godt til rette for lønnsom drift, og som i tillegg kan bidra til et mangfold av eierskap, med små, mellomstore og store oppdrettsselskaper. Myndighetene bør derfor ikke fastsette krav som kan oppleves som et hinder for en slik tilpasning, men heller ivareta hensynet til oppdrettsselskapenes fleksibilitet og tilpasningsevne. Forskriften retter seg mot store foretak, og stiller blant annet omfattende krav til virksomhetens FoU-innsats og bearbeidingsgrad, i tillegg til at foretaket må sørge for spredning av virksomheten i aktivitetssentre, samt legge til rette for et bestemt antall trainee-

og lærlingplasser. Etter departementets oppfatning er laksoppdrettsselskapene selv nærmest til å vurdere sin innsats på disse punktene. Uavhengig av forskriften, vil selve lokaliseringen av oppdrettsvirksomhet under enhver omstendighet være spredt langs kysten, fordi vi har en lang kystlinje som er godt egnet for oppdrett av laksefisk.

Departementet foreslår at den gjeldende forskriften om fordeling av produksjonskapasiteten i oppdrettsnæringen oppheves.

4. Vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser

4.1. Konsekvenser for privat virksomhet

Det er i dag kun ett selskap som omfattes av forskriftens virkeområde. Oppheving av forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i tillatelse til matfisk med laks, ørret og regnbueørret i sjøvann vil derfor få direkte virkning i begrenset grad.

Opphevelse av forskriften vil medføre en vesentlig forenkling for foretak som potensielt ville blitt omfattet av forskriften i fremtiden, blant annet ved at rapporterings- og dokumentasjonskrav til staten reduseres for private virksomheter. Forslaget gir rom for at virksomheter får større frihet til selv å bestemme når og hvor mye et selskap skal vokse (dvs. hvor stor andel av den totale produksjonskapasiteten i Norge og i en av Fiskeridirektoratets regioner foretak skal eie). Videre vil bortfall av forskriften kunne bidra til at foretak i større grad kan regulere produksjon og bearbeiding ut fra markedsmessige hensyn, fremfor faste krav satt av det offentlige.

4.2. Konsekvenser for forvaltningen og regionalt

Forslaget om å oppheve forskriften vil lette forvaltningens oppgaver ved at tilsyn og kontroll med hvor stor andel av produksjonskapasiteten i Norge foretak kontrollerer bortfaller.

Det er vanskelig å anslå endringsforslagets konkrete økonomiske konsekvenser, av regional, nasjonal eller bedriftsøkonomisk art. Mulige konsekvenser ved bortfall av den gjeldende forskriften kan imidlertid potensielt på kort sikt være noe redusert verdiskaping fra bearbeiding og FoU i enkelte geografiske områder. Blant annet kan det ikke utelukkes at bearbeiding og videreforedling flyttes ut av landet i noe større grad. Samtidig åpner bortfall av forskriften for større fleksibilitet for næringen, slik at større virksomheter (som kontrollerer 15 % eller mer av den totale produksjonskapasiteten i Norge) selv kan regulere både bearbeiding, FoU og rekruttering av ung arbeidskraft etter lønnsomheten i næringen. Dette vil også kunne gjøre havbruksnæringen bedre rustet i den internasjonale konkurransen på lang sikt.

Med hilsen

Vidar Landmark
ekspedisjonssjef

Martin H. Bryde
avdelingsdirektør